

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Évire 170.— L., félévre 95.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 270.— L.

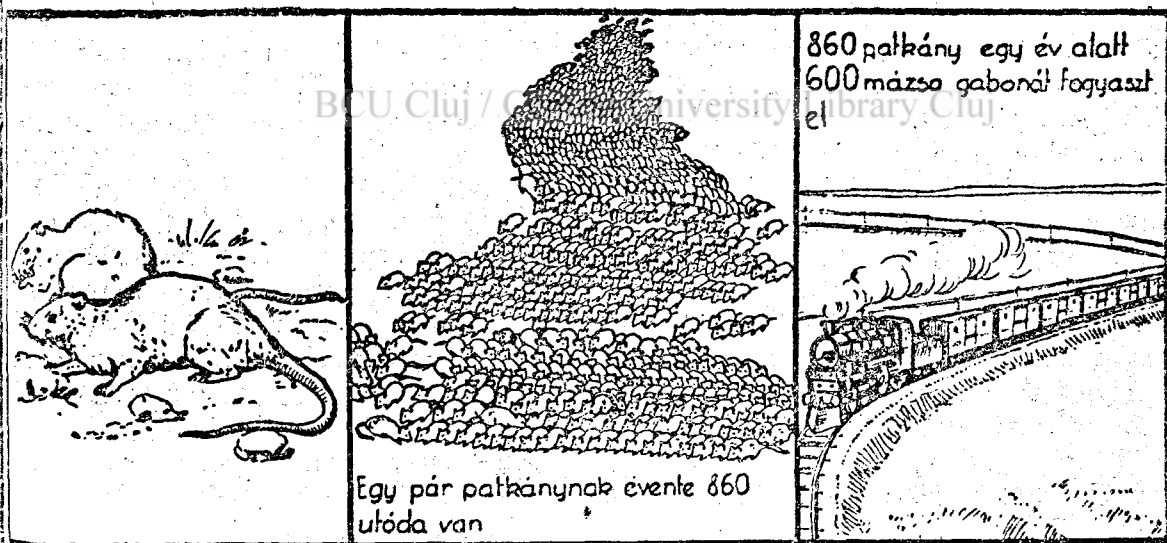
FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Kelj harcra a házitolvajok ellen!

A ház körül élő káros állatok közül a leggyöbbs kárt a *patkányok* okozzák. Kártétel alattomban, lopva követik el, ezért sokan nem tudják képzelni, hogy milyen óriási materiagi veszteség származik a patkányok kártevéből! A közvetlen károkon kívül fontos az

Egy pár patkánynak évente 860 utóda van. Egy patkány évente 37 kiló kenyeret, vagy gabonát fogyaszt el. 860 patkány tehát évente hatszáz mázsa, vagyis hat vasuti kocsi rakományt kitevő sulyu kenyeret képes elpusztítani.

szerep is, amit a patkány mint *betegségek* terjesztője tölt be. A keleti országokban *pusztaszerű* (fekete himlő) főterjesztője a patkány. Nálunk a *tüdőbaj*, *veszettség*, és a *trichinosis* nevű sulyos betegség terjesztésével válnak veszélyesek.

Közvetlen kártétele az élelmiszerek, gabonák és hasznos tárgyak elpusztításában áll meg. Minthogy rendkívül szaporodik, idő alatt valóságos országos csapássá válik. A nőstény minden 4—5 hétben kölykeket és sokszor huszonnégy kölyket is vet. A patkány néhány hetős korban már szaporodni képesek.

Nagyobb városokban, ahol a gabona és élelmiszerek nagy mennyiségben találhatók, a patkány hihetetlen károkat okoz. A *Párizsban* élő patkányok számát ezer millióra becsülik. Ezek tehát évente 37 ezer millió kiló élelmet fogyasztanak el.

Budapesten a patkányok által okozott kárt évente harminchét millió pengőre, tehát ezer millió lejre becsülik.

Ezek az óriási számok is mutatják, hogy milyen nagy ellensége az emberi társadalomnak a patkány.

Európában kétféle patkány ismeretes: a *házi* és a *vándor*-patkány. A vándorpatkány,

az ezerhétszáz éves dereka táján került tengerjáró hajókkal Európába. Őshazája *Kínában van*. Európában úgy elhatalmasodott, hogy a házi patkányt teljesen kiszorította. Erdélyben például az utolsó házi patkányokat a múlt század vége felé találták *Hunyadmegyében* és *Herkulesfürdő* tájékán. Valószínű, hogy Erdélyben ma már kizárólag a *vándorpatkány* él.

Bármennyire is káros állat a patkány, az igazság kedvéért meg kell állapítanunk, hogy egyes helyeken hasznót is okoz. A kínaiak rendszeresen eszik, sőt étlapjuknak egyik kiváló csemegéje. Várak ostrománál Európában is előfordult, hogy szorultságból patkányhús került az asztalra. Bőrét és prémjét feldolgozzák.

A patkányok ellen legtöbb országban felvették a küzdelmet. Sok helyen törvények rendelkeznek a patkányok kötelező irtását, vagy pedig patkányellenes egyesületek végzik az irtás megszervezését. Helyenként patkány-napokat állapítanak meg és ezeken a napokon mindenki köteles a háza tájékán a patkányokat irtani.

Budapesten a jövő hónapra tüzték ki a patkányok végítéletét.

November 1-én veszi kezdetét Budapesten a patkányok elleni irtóháború. Nagy bizottság dolgozik jelenleg a patkányháború tervén, hogy minél tökéletesebben lehessen végrehajtani.

Romániában ilyen intézkedések nincsenek, de mindenkinek érdeke, hogy a patkányokat jószántából irtsa.

A patkányirtás legelső szabálya az, hogy védeni kell a patkány-pusztító állatokat. A vadon élő állatok közül a *bagoly*, a *holló* és *menyét* pusztítanak el sok patkányt. A háziállatok közül a *macska* és a patkányfogó *kutya* irtják legnagyobb eredménnyel. A macskáról azt tartják, hogy nem meri megtámadni a patkányt. Ez a feltevés nem minden esetben állja meg helyét. De még ha így is volna, már azzal is jó szolgálatot tesz a macska, ha az istállóban, csürben patkányok után les, mert ilyen módon elriasztja azokat.

A patkány ellenségei közül meg kell említenünk még a *gyöngytyukot* is. Azt tartják, hogy az olyan udvaron, ahol gyöngytyukok vannak, a patkányok nem maradnak meg. A patkány ellenszenvét a gyöngytyukok iránt azzal magyarázzák, hogy nem szereti a gyöngytyuk kellemetlen hangját.

A patkányok elleni védekezés másik szabálya a *helyes építkezés*. Az olyan istállóban, ahol a hidlás alatt trágyalé esatorna van, mindig megtelepszik a patkány. Ezért úgy kell építeni az istállókat, hogy a trágyalé az állatok végénél közvetlenül a trágyatelepen lévő trágyalé kutba folyhasson. Gabonásokat, csüröket úgy kell építeni, hogy a patkányok ne találjanak azokban buvóhelyeket. Mióta városokban a házakat beton és vasbeton alapra helyezik, azóta városokban észrevehetően megfogott a patkányok száma. A kőből készült házagos alapban ugyanis mindég kap a patkány buvóhelyet, a beton alapban azonban nincsenek házagos.

Jó szolgálatot tesznek a patkányirtásnál a különféle *patkánycsapdák* és *patkányirtó szerek* is. Aki ezekkel jól tud bánni és érti alkalmazásuk módját, könnyen kiirthatja portáján a patkányokat.

Legjobb védekezés azonban ellenük a *tisztaság* és a *rend*. A tisztaságot és rendet a patkány elkerüli. Aki így védekezik a patkányok ellen, az a legjobb és leghasznosabb védekezési eljárást alkalmazta!

Ne hagyjuk a magunkét!

Nemrégiben a napisajtó feltűnő hirt közölte. Arról volt szó ugyanis, hogy a nagyszabeművészeti szász egyház elhatározta ősi templomi kincseinek értékesítését, hogy az így befolyt összegből fenn tudja tartani kisebbségi kulturintézményeit. Ez a körülmény nemcsak azt jelenti, hogy a szászoknak olyan műkincsektől kellett búcsút venniük, amelyeket évszázadokon át őriztek, hanem azt is, hogy az ősközelgők, kulturintézményeinek anyagi helyzete is olyan siralmas, hogy tanítóik betörő falatja sines biztosítva.

És most önkéntelenül vetődik fel egy kérdés: Mi lesz velünk, a mi kisebbségi kulturintézményeinkkel, hogyha mi is a szász kisebbségi testvéreink sorsára jutunk? Örökös kérdőjel, amelyre bizony nem könnyű dolga feleletet adni. Azonban nem szabad elesni a feleletünk. Utána kell nézzünk a törvényeknek, lássuk nem nyújtanak-e lehetőséget arra, hogy az állam és a község vállalja a kisebbségi kulturintézmények kiadásainak fedezését, hogy ezáltal egyházainkat mentesítsük az elviselhetetlen anyagi gondoktól.

Anyi törvény és rendelet lát nálunk világot, hogy ebben a kérdésben, sajnos, tájékozatlanok vagyunk. Épen ezért szükségesnek tartottam utána nézni ezeknek a jogoknak, hogy végre ismerjük meg az államszervezés és a község kötelezettségeit ezen a téren. Kezdjük tehát előlről.

Az 1919-iki párisi egyezmény, amely, mint ismeretes, kisebbségvédő intézkedéseket tartalmaz, 10. paragrafusának második bekezdésében kötelezővé teszi többek között Románia számára is, hogy arányosan támogassa a kisebbségi kulturintézményeket, illetve felekezeti iskolákat. Figyeljük mostanra, hogy Románia milyen mértékben teljesíti a kérdéses nemzetközi szerződés által előírt kötelezettségeit. Az állami oktatásról szóló törvény 161. paragrafusa szerint az állam a helyeken, ahol kisebbségek laknak és az állami iskolán kívül felekezeti iskola is van, az állam arányosan (Măsura echitabilă) támogatja a felekezeti iskolákat is. Tehát lenne tehát az a bizonyos államsegély, amelyet egyenlőtlen mértékkel is alig akar megadni. Persze az a kis államsegély, amely közelítően sincsen arányban az állami iskoláknak juttatott összeggel. Jogunk érvényesítésére egyetlen lehetőségünk a közigazgatási per, amivel az államot az arányos államsegély fizetésére kényszeríthetnők. Hiszen az alkotmány is kimondja a jog és kötelezettség egyenlőségét. Tehát azt nem engedhetjük meg, hogy mi többet adjunk, mint amennyit nekünk.

A közigazgatási törvény biztosítja a község autonómiáját. Lehetővé teszi, hogy a községi tanácsoknak joguk legyen a kisebbségi kulturintézményeket is támogatni. Tehát a községi tanács törvényes alapon szavazhat meg a kisebbségi kulturintézményeknek anyagi támogatást. Sőt kötelessége is a kulturát támogatni. Hogyha valaki megfelelbezi a községi tanács ily irányu határozatát, úgy véljük, hogy a megyei állandó választmány azt a község-ellenes felebbezést elutasítaná. Erdélyben már is van egynehány község, ahol a helyi községi tanácsok több mint hat éve támogatják a felekezeti iskolákat. Ott van például a kolozsmegyei Sárvasár, vagy a biharszegi Váradles. De menjünk tovább! A legliberális kormány olyan értelmű rendeletet adott ki, amely szerint azokon a helyeken, ahol csak felekezeti iskola van, az állami iskolának járó összes segélyeket a felekezeti iskoláknak utalják ki. Nincsen tudomásunk arról, hogy ezt a rendeletet visszavonták volna. Máskülönb a Maniu-kormánynál is az elég gyakori ellenséges intézkedések mellett néha utat tör egy-egy kisebbségekre nézve kedvező rendelkezés is, amely jogainkat igyekszik a gyakorlatban is biztosítani. Így legutóbb egy rendelet látott napvilágot, amely a következőket mondja: *Az olyan községek, amelyekben a kisebbségek jelentékeny számban vannak, az iskolai bizottságok járuljanak hozzá a felekezeti iskolák fentartásához is.* Ami — ugymond a rendelet — igazságos dolog, mivel a jövedelem az összes állampolgároktól különbség nélkül hajtatik be. Viszont a közoktatásügyi minisztérium átszervezéséről szóló törvény (megjelent a Monitorul Oficial 1930. július 1-i számában) 186. paragrafusának negyedik bekezdése így hangzik: *A bármilyen községek által a költségvetésben iskolai célokra előirányzott összeget arányosan kell felosztani az összes helyi iskolatanácsok között, akár államiak, akár felekezeti.*

Az idézett rendelet arra jogosít fel, hogy kérjük az állami iskolaszéktől az anyagi támogatást felekezeti iskoláink részére. Hogyha kérésünket nem intézik el kedvezően, úgy az iskolaszék ilyirányu határozatát meg kell felebbezni. Ez a helyzet a törvényparagrafusnál is. Itt kérnünk kell a községi tanácstól, hogy az idézett paragrafus szelleméhez hiven járjon el. Ellenkező esetben ugyancsak közigazgatási per útján kell arra kényszerítsük a községet, hogy a törvényt végrehajtsa. Egy ügyvel kapcsolatban felkerestük Maniu Cassius dr.-t, jogtudós egyetemi tanárt, Maniu miniszterelnök testvérbátyját, aki nyilatkozatában a fenti álláspont jogosságát igazolta.

Amint a fentiekből látjuk, az életben lévő törvények és más rendeletek végrehajtása nagyrésztben megoldaná a felekezeti iskolák fentartásának kérdését. Épen ezért felhívjuk az erdélyi magyarság figyelmét, hogy ezen a téren haladéktalanul fogjon hozzá jogainak érvényesítéséhez. Mert csak ilyen uton menthetjük meg kulturintézményeinket a pusztulástól.

Ne legyünk se gyávák, se lusták. Ne hagyjuk a magunkét!

Demeter Béla.

K Ü L F Ö L D

Kormányválság Ausztriában. Nagy meglepetésként jött, mert a kiváló eredménnyel dolgozó miniszterelnököt, Schober volt bécsi rendőrfőnököt saját pártja: a keresztény szocialista párt bukatta meg. A megbuktatás oka az, hogy Schober nem mindenben teljesítette pártja kívánásait és igyekezett mérsékelni a nemzeti védelemről elnevezett hazafias egyesületet, amely minden eszközzel le akar számolni a szocialistákkal. Schober bukása után a keresztényszocialista párt jobboldali szárnya jutott előtérbe s a köztársaság elnöke az odatartozó Vaugoin hadügyminiszternek adott megbízást az új kormány megalakítására. A régebbi miniszterelnök, Seipel prelátus, külügyminiszter az új kormányban, de még az ő nagy tekintélye s politikai gyakorlata sem képes a kormány támogatására alkalmas pártszövetséget teremteni, mert a polgári középpártok nem hajlandók a nézetük szerint túlzottan jobboldali új kormányt támogatni. Ezért új választások lesznek, még pedig november 9-én, a nemzet akaratának megismerésére.

A választási küzdelem nagyon heves lesz. Ez nyilván következik a helyzetből. De mint eddig is mindig, a választások után most is meg fognak egyezni a pártok az utolsó pillanatban, bármi is legyen a választások eredménye.

Ki az oka a háborús izgatásnak? Briandnál, a francia kormányok örök külügyminiszterénél a franciaországi nőszövet-

ségek központja tisztelgő látogatást tett. Ezt az alkalmat Briand felhasználta, hogy a világhéke szükségességéről tegyen vallomást. Nagyon szép beszédben hangoztatta az európai nemzetek együttműködésének elkerülhetetlen szükségességét s keserűen kikelt azok ellen, akik még most mernek háborúra izgatni. Véleménye szerint ezek az izgatások a hadiszerek gyárosainak köréből kerülnek ki, akiknek anyagi érdekük a mások pusztulása.

Kétségtelenül sok igaz van a Briand panaszában. De a háborús hangulatot egyedül nem magyarázza meg. Hiszen épen ezekben a napokban Poincaré volt köztársasági elnök intézett heves támadást a kormány ellen, mert felfogása szerint túlzottan békés külpolitikát követ. A francia hadügyi költségvetés pedig a jövő évre 700 millió frankkal emelkedik. Azt pedig nem hadiszállítók állították össze.

Német-cseh feszültség. Prágában egy mozgószínház német beszélőfilmet adott elő. A cseh közönség nagy tüntetést rendezett a német szó ellen. A tüntetés kikerült az utcára s több napon át folytatódott, úgy, hogy csak rendőri erővel lehetett végüket vetni. A német kormány a tüntetések miatt erélyes jegyzéket intézett a cseh kormányhoz, elégtételt kérve. A cseh kormány hivatalosan sajnálatát fejezte ki, de a cseh közvélemény nagy lelkesedéssel fogadta a „nemzeti érzésnek“ ezt a megnyilvánulását, Prága polgármestere pedig köszönetét fejezte ki a tüntetőknek.

A német kormány a tüntetésre válaszul gazdasági meglorálással áll, aminek Csehország máris érzi a súlyos következményeit.

Boris bolgár király eljegyezte Giovanna olasz hercegnőt. A régóta tervezett olasz-bolgár fejedelmi ház rövidesen meg fog történni. Rómában hivatalosan kihirdették Boris bolgár király és Giovanna olasz hercegnő eljegyzésének megkötését. Az eljegyzés híre mindenfelé nagy feltűnést keltett. Olaszország külpolitikai terveire nagy kihatással lesz ez az eljegyzés.

A magyar békeszerződés revíziója. A hír nem magyar részről indult el, hanem — mint már azelőtt annyszor is — a cseh köztársaság elnökétől, Masaryktól. Egy angol világújságnak adott nyilatkozatot s ebben kijelentette, hogy a magyar határok kiigazítását Magyarország részére szükségesnek tartja, de azzal a feltétellel, hogy a magyar kormány felhagy eddigi külpolitikájával.

Hogy mit ért ezen, azt nem fejt ki bővebben a cseh köztársaság elnöke, de valószínű, hogy más kormányt, lehetőleg baloldalt kíván Magyarországon, tehát beleavatkozik a magyar belpolitikába.

Ettől eltekintve, igen nagy jelentőségű a Masarik nyilatkozata. Nem csupán belső tartalma miatt, ami már régebb óta, hanem azért is, mert ezáltal a cseh kormány nem cáfolta meg az állam fejének nyilatkozatát, hanem csak enyhítette. Ezenkívül élénk visszhangot keltett a nyilatkozat Európaszerte s különösen az olasz újságok kívánják a jószándék mielőbbi valóra váltását.

A magyar közvélemény, bár elégtétellel vette tudomásul a magyar revízió jogosságának ismerését, általában azonban tartózkodó állásponton van és várja a megoldás módzatainak részleteit. Addig végleges álláspontot nem is lehet elfoglalni.

Belpolitikai hírek

Magyar püspökök a király

előtt. Károly király kolozsvári tartózkodása alkalmával hosszasan elbeszélgetett Boros György unitárius és Makкаи Sándor református püspökökkel. Az uralkodó érdeklődött a kisebbségek egyházi és iskolai ügyei iránt. Boros György unitárius püspök beszélgetése kapcsán felmerült a gondolat, hogy a magyar püspökök együttes kihallgatáson fognak az uralkodó színe előtt megjelenni, hogy a kisebbségek sérelmeit feltárják. Makкаи püspök felhívta az uralkodó figyelmét a tanítók rossz anyagi helyzetére és kifejtette, hogy a kisebbségi iskolák tekintetében a magyarságnak súlyos panaszai vannak. A két magyar püspök királyi kihallgatása alkalmával szó esett Románia rossz gazdasági helyzetéről és a nép nyomoráról. Károly király annak a reményének adott kifejezést, hogy a gazdasági helyzet rövidesen javulni fog. Az uralkodó a következő fontos kijelentést tette: — Legyenek türellemmel és jó reménységgel a kisebbségek, mert az ország általános állapotának javulásával az ő helyzetük is javulni fog.

Készülünk a népszámlálásra! Moldován Valér erdélyi tartományi igazgató Erdély prefektusait fontos megbeszélésre hívta össze Kolozsvárra. A tartományi igazgató a prefektusokkal a népszámlálás végrehajtásának részletkérdéseit beszélte meg. Moldován Valér a végrehajtandó népszámlálással kapcsolatban a következő kijelentést tette:

— A kormánynak eltökélt szándéka, — mondotta a tartományi igazgató, — hogy a kö-

zelebről megtartandó népszámlálás olyan komoly munka legyen, amely kilencvenkilenc százalékig is kiállja a bírálatot. Éppen ezért szükséges volt, hogy egy szakember közölje az erdélyi hatóságok képviselőivel a kormány szándékát és részletes utasítást adjon afelől, hogy a népszámlálást közmegelegedésre végezzék.

— Amit a miniszter megígért, be is tartotta, mert az összeíró kérdőív úgy van összeállítva, ahogy Sándor József szenátor urnak is megígérte a miniszter. Négy fontosabb kérdés szerepel az említett nyomtatványon:

- a) milyen vallású;
- b) melyik az anyanyelve;
- c) milyen nemzetiségű és végül
- d) milyen állampolgár?

— A miniszteri kiküldött a mai értekezleten hangsúlyozta, hogy a helyi hatóságok tartózkodjanak bármilyen irányú véleménynyilvánítástól, amely a fenti kérdésekre megadandó válaszokat befolyásolhatná. — Ezért mi is mindent meg fogunk tenni, hogy lakosság éppen azt írhasse be a kérdőívekbe, amit akar. Ki kell azonban azt is jelentenünk, hogy ugyanakkor, amikor biztosítjuk a hatóságok semlegességét a népszámlálásnál, azt sem fogjuk megengedni, hogy bárki bármilyen uton a lakosságot arra kényszerítse, hogy ne olyan feleleteket adjon, mint amilyeneket eredetileg akart tenni. — Minden megyében lesz egy ugynevezett népszámlálási delegátus, akit a prefektus javaslatára a közegészségügyi miniszter nevez ki. — Ezenkívül minden 14 ezer lakosra egy népszámlálási ellenőr jut, aki elsőfokon vigyáz arra, hogy a népszámlálást a törvényes szem-

pontok betartásával végezzék. A népszámlálási ellenőrzőn kívül meg lesz szervezve a biztosok csoportja s 800 családra egy népszámlálási biztos esik.

Majd meglátjuk, hogy mennyiben teljesülnek Moldován vezérigazgató ígéretei.

Mozgolódnak a román ellenzéki pártok. Utóbbi időben a román ellenzéki pártok körében erőteljes munka észlelhető. A liberálisok és az Avarescu-féle néppárt vezetői gyűléseket tartanak és a Maniu kormány közeli távozását hirdetik. Avarescuék Segesváron tartottak népes gyűlést. Alig hihető, hogy Avarescuék ígéreteinek meg egyszer hívői akadjanak. Vigyázzanak a magyar őrállók! A liberálisok és avareszkánusok ügynökei ellepték a falvakat. Ne higgyetek mézes-mázos beszédeknek!

Elhalasztották a parlament megnyitását. Maniu miniszterelnök hosszabb megbeszélést folytatott a kamara és a szenátus elnökeivel. Tudomásukra hozta, hogy a király hozzájárult a parlament őszi ülészakának elhalasztásához. Maniu miniszterelnök október 7-én hosszabb ideig tartó külföldi utra indul. A parlament megnyitására csak hazaérkezése után kerül sor. Ez az időpont még egészen bizonytalan.

Magyarpárti szervezkedés Torockón. A nemrégiben Alsófehérmegyéhez csatolt Torockó és Torockószentgyörgyön lakó magyarság politikai szervezkedése közlebről megtörtént. A Magyar Párt alsófehérmegyei tagozata szervező gyűlést rendezett Torockón. Ez alkalommal dr. Szász Pál megyei elnök vezetése mellett számos magyarpárti vezető vett részt a mindvégig lelkes hangulatban lefolyó gyűléseken.

* HIREK *

Máramaros megyéből nem szabad kivándorolni Franciaországba. Máramaros vármegye prefektusa rendeletileg tiltotta el a Franciaországba szóló utlevelék kiadását. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert a kivándorlási ügynökök Máramaros megyében nagyon sok embert tettek csábitásaikkal anyagilag tönkre. A megye prefektusa külön is felhívta a vármegye közönségének figyelmét, hogy a kivándorlási ügynököket jelentsék fel a hatóságoknál, hogy ellenőrizni lehessen munkájukat.

Törvény elé kerülnek a földmivelésügyi miniszterium kijárói. A bukaresti törvényszék vizsgáló bírója sok adatot gyűjtött össze a földmivelésügyi miniszterium hatáskörébe tartozó visszaélésekről. A bűnösök ellen az ügyész vádat emelt és így rövidesen törvény elé kerülnek. Virgil Cherciu képviselő ellen az a vád, hogy nagyobb összeget fogadott el azért, hogy bizonyos határköszállítás érdekében eljárjon a földmivelésügyi miniszteriumban. Gomanija, volt liberális szenátor a borszéki kisbirtokosságtól egy erdőcsere kijárásáért 30 ezer lejt kapott. Manu ügyvédet azzal vádolja az ügyész, hogy Hermann Rosenberg nevű egyéntől nagyobb összeget vett át a földmivelésügyi miniszteriumban való kijárásokért. Alexandru Dan határköszítőköt szervezett meg társasági alapon és számukra a földmivelésügyi miniszteriumban szállítási szerződéseket akart kieszközölni. A vádlottak között van Tiberiu Vornic is, aki a borszéki közbirtokosságtól 300 ezer lejt vett volna át,

hogy egy legelőterületet erdővel cseréltesen ki, 100 ezer lejt pedig a ditrói parochiától kapott volna ugyancsak erdőügyekben Teofil Bena ügyvéd és Tariceanu ügyvéd az utolsó vádlottak, akik szintén bizonyos ügyek elintézéséért kaptak nagyobb összegeket.

November 1-ig be lehet váltani a 20 és 5 lejes bankjegyeket. A forgalomból hevont 20 és 5 lejes bankjegyeket a nemzeti bank pénztárai november 1-ig még beváltják.

Olaszország gondoskodik a munkanélküliekről. Olaszországban a munkanélküliség leküzdésére nagyarányú állami munkálatokat végeznek. A megindított vasuti és utépítési munkálatoknál 400 ezer munkás fog több hónapon át munkához jutni.

Nagyarányu rablóátadás történt Kínában. Kansu tartományban Lih sien városát rablócsapat támadta meg. A rablók a várost négy hélig ostromolták. Végül is a rablók győztek, a várost felgyújtották és 8 ezer embert megöltek.

A szovjet félelme. A román őszi hadgyakorlatok nagy aggodalmat keltettek a szovjet urakban, annál inkább, mert az angol hajóhad egy része, majdnem ugyanabban az időben megjelent a Fekete-tengeren. Attól tartanak, hogy ezek az események alapja egy nagy hadműveletnek, amivel az európai hatalmak, Anglia vezetésével, meg akarja dönteni a bolsevista uralmat, hogy visszaállítsa a polgári jogrendszert.

Azt hisszük, a szovjet félelme alaptalan. Az európai hatalmak nem fognak ilyen szovjet-eszközhöz fordulni. De nem is szükséges. Hiszen ez a félelem már igazolja a szovjet közeli végét.

A jó tankönyv megkönnyíti a tanító munkáját. A magyar, tannyelvű elemi iskolák felső osztályai számára, az összes iskolák egybehangzó megállapítása szerint legjobbak a Minerva Rt. kiadásában megjelent Benche Gyula—Dr. Dávid György—Bácsy Tibor és Dr. Gh. Joanovic-féle egységes tankönyvek, amelyek felölelik a magyar olvasó, magyar nyelvtan, történelem, földrajz, természettudományi ismeretek, egészségtan, társadalmi műveltség és alkotástan teljes anyagát. Ezeket a könyveket szervesen kiegészíti a Lőrinczi Ferenc-féle „Román olvasókönyv és nyelvtan” az V., VI., VII. osztály részére, amely most hagyta el a sajtót s amely máris a szakkörök legnagyobb elismerését váltotta ki. A könyvek kaphatók minden nagyobb könyvkereskedésben és a kiadónál, Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop. (Brassai-u.) 5 szám.

Beköszöntött az ős. A meleg szeptember hónap után október hideg időjárással köszöntött be. Egész Erdélyben lehült a hőmérséklet, több helyen éjjeli fagyok voltak. A csikói Kárpátokban havazott is. Csikban a magasabban fekvő hegyeket vastag hóréteg borítja.

Kitört a Vezuv. A Vezuv tűzhányó-hegy Olaszországban váratlanul működni kezdett. A háborgó vulkán sok izzó hamut és folyékony lávát lökött ki magából. A láva előntötte a művelt földeket és több községet veszélyeztet.

Pusztítsuk a palkányokat! Palkányirtásra használjunk „Zelio” pasztát! Kapható Weinrich és Zapfe kereskedésében Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria, volt Deák Ferenc-ucca 16. szám.

Falufejlesztési konferencia

Sárostermeti. A sárostermeti ref. gyülekezet presbiteriuma és a sárostermeti hitelszövetkezet igazgatósága október hó 11. és 12-én szombaton és vasárnap falufejlesztési konferenciát tart. A falufejlesztési konferencia célja, hogy minél szélesebb körben ismeretesebbé váljanak a falu mai helyzetének bajai, és a bajok meggyógyítási módzatai. A konferenciának rendkívül értékes és gazdag programja lesz. A következő előadások fogják változtatni a műsört: a falu válsága, a falu szövetkezeli élete, a falu és a föld, a falu társadalmi kérdései, a falu élete és a nők, a falu kulturális kérdései, a falu az irodalomban, a falu és az evangélikus templom. Az előadók közül a következők neveit említhetjük ki. Dr. Gr. Bethlen László, Dr. György József, Dr. Sikló József, Dr. Kristóf György, Böjthe Zoltán, Hegyi András. Előadásokat fognak tartani a falufejlesztési konferencián lapunk főszerkesztője és szerkesztője is. Főszerkesztőnk Gyalla Domokos a falu élete és a nők címen fog előadást tartani, Dr. Szűs Ferenccel pedig a legidősebb gazdasági kérdéseket fogja tárgyalni.

Szilágysomlyón megszüntették az állami iskola magyar tagozatát.

Szilágysomlyón a bejelentések után, egyik napról a másikra megszüntették az állami iskola magyar tagozatát. Az iskolába beiratott 170 magyar gyermek a román tagozatra fog járni. Érthető tehát a szülőkétségeskedése, akik gyermekeiket azzal a tudattal küldték az állami iskolába, hogy magyarul fognak tanulni és nem a román tagozatra kénytelenítették őket.

Letartóztatták hamis vád

alapján egy kolozsvári kisgazdát. Berki József kisgazdát a kolozsvári Gazdasági Egyesület elnökét, a hatóságok letartóztatták. Az volt a vád ellene, hogy terményeit felgyújtotta. Az alaptalan vád miatt letartóztatott Berki Józsefet Szabó József és Balázs István gazdák közbenjárására szabadon bocsátották.

Új postabélyegeket adtak ki.

A posta vezérigazgatósága új bélyegeket nyomtatott. Az új bélyegeken II. Károly király arcképe van.

Csernoviciban pénzért hozták az ítéleteket.

Az igazságügyi miniszterhez feljelentés érkezett Csernovicból. A feljelentés szerint a csernovici törvényszék bírái összejárásnak az ügyvédekkel és pénzért hozzák a felmentő ítéleteket. A hihetetlenül hangzó vád ügyében a miniszterium bevezette a vizsgálatot. Kiderült, hogy a vádnak komoly alapjai vannak. — Három bíró, névszerint Damovici, Avram és Popovici lemondtak bírói állásukról. Bukaresti jogi köreiből arról tartanak, hogy a dologból országos botrány lesz.

A St. Joachimsthal „Radiumchemia” nagy gyógyszerker. Alig egy éve, hogy a csehszlovák állam ezen esodaszer kivételét engedélyezte, alig pár hónapja, hogy ezen cikk Romániába bevezetett, máris nagy gyógyszereményekről értesülünk, amelyeket ezzel a gyógypárnácskával elértek. Az első sikert a rheumában, csúszban, ischiasban és ízületi gyulladásban szenvedők érték el és szabadultak meg régi fájdalmaiktól, amellet azonban a neurastheniában, fejfájásban, szédülési rohamokban, idegességben, női bajokban és tüdőbajokban stb. szenvedők jó eredményeiről is hallottunk.

Mi a legnagyobb figyelemmel kísérjük ezen gyógyulást hozó

házi szernek mind szélesebb rétegben való terjeszkedését, amelyet nemcsak a betegeknek, hanem minden egészséges embernek is kellene használnia.

A következőkben több hozánk érkezett kérdésre, amelyek a St. Joachimsthal „Radiumchemia” lényegére és használati módjára vonatkoznak, akarunk röviden válaszolni:

1. Kérdés: Mi a „Radiumchemia”?

Válasz: A „Radiumchemia” egy kis gyógypárnácska, amely valódi St. Joachimsthal radiumot tartalmaz. E gyógypárnácskának orvosi néven kompressor a neve.

2. Kérdés: Milyen célt szolgál a „Radiumchemia”?

Válasz: A „Radiumchemia” nagyszámu betegségek gyógyítására és fájdalomcsillapításra szolgál. A különböző betegségeket, amelyek ellen használható, ezen cikk keretébe helyszüke miatt nem sorolhatjuk fel. (Etekintetben forduljon a St. Joachimsthal „Radiumchemia” igazgatóságához, ahol a szükséges felvilágosításokat megkapja.)

3. Kérdés: Mi a használati módja a „Radiumchemia”-nak?

Válasz: A kompressor a flanelhuzattal együtt a fájdalom helyre teendő és egy szalaggal ezen helyzetben megerősítendő. Így szól az általános használati utasítás, azonban vannak kivételes esetek és etekintetben is leghelyesebben a körzet képviselőjétől kaphat felvilágosítást.

4. Kérdés: Mi idézi elő a gyógyszeredeményt? A radium látthatatlan sugarakat lövell ki, amelyek szilárd testeken áthatolnak, így átsugározzák a véredény szöveteket, a esontokat és az élő testnek összes organumait. Ez a radiumkisugárzás, amelyet tudományos néven „emanáció”-nak neveznek, egyrészt, másrészt a radiumelemek pillanatonként 37 milliárdnyi atomokra való szétbomlása által előidézett bombardement, a gyógyhatás előidézője. A valódi St. Joachimsthal radiumkompressorokat a cseh állam állítja elő.

További számos, hozánk érkezett kérdésre helyszüke miatt ez alkalommal nem válaszoltunk.

'A „MAGYAR NÉP” terjesztése magyar kötelesség!

Attila sírját kutatják Magyarországon. Beleznay Ferenc Jászberényi gazdálkodó engedélyt kapott arra, hogy a Zagyva folyó vizét elvezesse medréből. Beleznay a folyómederben Attila sírját akarja felkutatni.

25%-os kedvezmény a mezőgazdasági gépek beszerzésére. Az *Agroferra Rt. marosvásárhelyi* műszaki és gépkereskedelmi vállalat értesíti kiadóhivatalunkat, miszerint a földművelésügyi minisztérium az *Agroferra Rt. Marosvásárhely, Str. Călărășilor No. 7.* tudomására hozta, hogy a mezőgazdasági gépeknél a mezőgazdáknak 25 százalékos kedvezményt biztosít, vagyis a gép vételárából 25%-ot a minisztérium visel. Tehát tanácsosnak tartanók, ha a gazdák, akik az alant felsorolt mezőgazdasági gépek beszerzésére határozták, vagy határozni akarnak magukat, forduljanak ezen kedvezményes gépek beszerzése végett az *Agroferra Rt.* műszaki és gépkereskedelmi vállalathoz,

Târgu-Mureș-Marosvásárhely Str. Călărășilor No. 7. még kellő időben, mielőtt a megszavazott kedvezmény kimerülne, hogy a fenti cég a gazdák részére a kedvezmény elnyerését kijárhassa. Forduljon minden érdeklődő közvetlen az *Agroferra Rt.* gépkereskedelmi vállalathoz, mely cég teljesen díjtalanul szolgál felvilágosítással. Kedvezményesen beszerezhető mezőgazdasági gépek: vetőgépek, trieurók, cséplőgépek, tisztítógépek, rosták és traktorok.

Arról értesültünk, hogy az *Ambrosi, Fischer és Társai* nagyenyedi cég, az általa már 1907-ben létesített Stirbey-féle faiskolát és szőlőültványtelep kezelését újból átvette.

TANITÓK FIGYELMÉBE!

A „Minerva” nyomdai és könyvkiadó vállalat kiadásában a napokban megjelentek a Kovácsi-féle *Rajzfüzetek* az elemi isk. modern rajztanításhoz (illusztrált utasításokkal ellátva). *Vezérfonal* a modern rajztanításhoz. *Földrajzi füzetek.*

Az *illusztrált utasításokkal ellátott rajzfüzetek* teljes mértékben segítségére vannak a tanítóknak; mindenben az állami tanterv szerint haladnak. A természet után való rajzolás vázlati mellett a tervezetések, a képzeleti rajzok, hangulatos mesék mind, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermek lelkében a rajzolás iránti kedv felébredjen az eredmény ezen a fokon teljes legyen.

Az I. II. osztály anyagfeldolgozása az írva-olvasás és beszédértelem-gyakorlatokkal párhuzamosan halad; lépten-nyomon teret enged a gyermek képzelő és alkotó képességének. A III. IV. osztályban a természet utáni, a képzeleti rajzokkal és tervezetésekhez bőséges utasításokkal szolgálnak a füzetek.

A *földrajzi füzetekben* a II. osztályban a *magyarnyelvű* kifejezések mellett a földrajzi fogalmak *románul* is meg vannak nevezve. A III. IV. osztály az áll. tanterv szerint *románul* van feldolgozva, lépésről-lépésre halad a tankönyvek anyagával. A fogalmak illusztrálásával a legteljesebb mértékben szolgálja a cél elérését. Különösen a *kisebbségi iskoláknak nélkülözhetetlen segédeszköz, mivel a földrajzi ismeretekkel párhuzamosan a gazdasági és történelmi vonatkozások különös pedagógiai érzékkel vannak beállítva, kifejező rajzokkal szemléltetve s a tanuló által elkészítendő térképvázlatokkal bővítve.*

A *rajzfüzetek* darabonként 8 lei, a *földrajzfüzetek* 12 leiért és a *rajztanítási vezérfonal* 20 leiért kapható a „Minerva R. T.” kiadónál (Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop—Brassai-u. 5. szám) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

Művelődési mozgalmak

TEMPLOMSZENTELÉS M. GYARLETÁN. Felemelő, szép ünnep keretében szentelte fel Bokor Márton kalotaszegi egyházmegye esperese a magyarléta református templomot, amely minden részében a hivek buzgó áldozatosságával szépen megrenováltatott. Az egyházközség hivei máról holnapra előteremtették a 220 ezer lejes renoválási költséget. A fölszentelési ünnepély folyó év szeptember 7-én történt meg, amikor is a környék magyarsága is szívvel-lellekkel vett részt az örömnünnepet ültő gyülekezet örömeiben. A hivek háláját buzgó imádságban Mihályfalvy István helybeli lelkész emelte Isten elé; fölszentelő beszédet és imádságot Bokor Márton esperes mondott, buzdítva ezek után a hiveket a belső megújulásra is. A templomrenoválás történetét s az adakozók névsorát Mihályfalvy István helybeli lelkész olvasta fel s ebből megtudjuk, hogy a gyülekezet minden egyes tagja tehetségéhez mérten adakozott e nemes és szent célra. Az asszonyok is kivették részüket, amennyiben egy diszes szószeftakarót ajándékoztak a szépen megújított templomnak 5200 lej értékben. Erre a szép takaróra ajándékoztak id. Asztalos István sz. gondnok és neje László G. Kata a szép bőrkötésű Szent Bibliát 800 lej értékben. Igazán szíven viselte az egyházközség apraja-nagyja a templomrenoválás ügyét. A kis „Vasárnapi iskolá”-s gyermekek mesedélután rendeznek, melynek tiszta jövedelmét odaadják a „Nőszövetség”-nek a szószeftakaró költségeinek fedezésére. Az Urvaesora osztást Bokor Márton esperes és Madaras Endre tordaszentlászlói lelkész végezték. Az Istentiszteletet az esperes-lelkész a gyülekezetet megáldó imádsága rekesztette be.

Az *atyhai róm. kath. iskoldra befolyt adományok folytatolagos elszámolása.* Gáspár Balázs ny. tanár 100, Magyar Nép gyűjtése 670, Róm. kath. pleb. Karcfalva gyűjtése 1000, Pál Albert Zetelaka gyűjtése 1000, Hánn Margit 40, Etédi Hitelszövetkezet 2000, László István gyógyszerész 200, Telekfalva adománya 1805, Erdélyi Tudósító gyűjtése 150, a Kereszt gyűjtése 700, a Kath. Világ gyűjtése 1600, az atyhai hivek áldozatkészsége 400.000 lej.

IFJUSÁG

A NAGYLAKI ISKOLÁSFIÚK.

„Anyám, anyám, édes anyám,
Adj kenyeret, széles karéjt;
Jól neki eressed a kést,
Sok is legyen, jó is legyen!
Iskolába megy kis fiad.“

„Minek neked széles karéj?
Kicsinyke vagy kicsinyt eszel.
Megárt a sok, rosszul tanulsz,
Rest tanuló a jóllakott.
Iskolába minek kenyér?“

„Édes anyám, kedves anyám,
Ne szánj tőlem karéj kenyért!
Leckém mondom mind a patak.
Nagy munka közt kicsiny fiad
Iskolában megéhezik.“

És ez mindennap így megyen,
És így megyen minden háznál.
Kakastejjel, varjúvajjal
Sütött kenyér egyre hordják
Iskolába járó fiúk.

Anyák otthon el nem tudják
Vélni, honnan ennyi éhség?
Még az ebédnél megmaradt
Kenyeret is eldugdossák
Iskolába járó fiúk.

Édes anyák meg nem tudják,
Meg nem tudják a tanárok,
Sem a bírák, sem az írók,
Hová hordják a kenyeret,
Iskolába járó fiúk.

De megtudja igaz Isten,
Mindent látó, mindent halló,
Amit tesznek nagy titokban
Elhallgatva, rejtve
Iskolába járó fiúk.

Tíz szegény fiú van köztük,
Kinek otthon nincs mit enni.
Hetek óta, havak óta
Igy táplálják e tíz pajtást
Iskolába járó fiúk.

Jókai Mór.

Erdélyország második fejedelme.

Erdélyország első fejedelmének, János Zsigmondnak, dolgait elmondottuk, érdemeit méltattuk.

Az első fejedelem, fiatalon, utód nélkül halt meg. Halálos ágyán úgy rendelkezett, hogy fő tanácsadóját, Békés Gáspárt válasszák meg fejedelemnek. Am az erdélyi urak többsége Báthory István mellé csatlakozott.

Báthory István is kiváló, érdemes ember volt, vitéz a harcon, bölcs a tanácsban. A két párt között a Marosvölgyben, Kerelöszentpálnál harca került a dolog. Báthory győzött, Békésnek menekülnie kellett.

Báthory István.

Később a két ellenfél kibékült, Békés leg-hívebb tanácsadója lett Báthorynak, hősi harokban halt meg uráért, barátjáért.

Nagy szerencse volt, hogy Erdélynek már kezdetben olyan két kiváló fejedelme támadt, mint János Zsigmond és Báthory István. A kicsiny országnak egyszerre két hatalmas birodalom között kellett vergődnie. A német is, a török is uralkodni akart rajta.

Az első fejedelmek értették a módját, hogy mindakettőnek bekössék a szemét s országunknak türehető életet, szép szabadságot biztosítsanak.

Négy esztendeig ülte meg Báthory az erdélyi fejedelmi széket, s ez idő alatt naggyá, gazdaggá és hatalmassá tette a kis Erdélyt. Bölcsen és okosan kormányozott, vitéz kardjával távol tudta tartani minden ellenségét.

1575-ben azonban az történt vele, hogy megválasztották Lengyelország királyának. A lengyelek ugyanis megtudták, hogy mily jeles fejedelem ő, mily odaadó szeretettel csüng népe javán. Szemet vetettek rá, s azt mondták, ő lesz a királyuk és senki más, pedig ajánlott Miksa osztrák császár is. Amde a lengyel rendek 1575-ben, december hóban, tíz nappal karácsony előtt, egy szívvel-lélekkel királyi választották Báthory Istvánt.

Erdélytől a következő évben Medgyesre összehívott országgyűlésen elbuesuzott, utódjául testvérbátyját, Kristófot óhajtotta megválasztatni, mit később a rendek meg is cselekedtek.

Fényes lengyel követség érkezett Erdélybe s annak élén az örömmámorban uszó Krakóba utazott Báthory. Ott május 11-én (1576) megkoronázták, s másnap nőül vette Zsigmond Agost lengyel király testvérhugát, Annát.

Mert kikötötték a lengyel rendek, hogy az, kit királyuknak választanak, köteles lesz feleségül venni az elhunyt király testvérhugát. Báthory készséggel eleget tett ennek a kikötésnek, egybekelt a lengyel királyi hölgygel, hogy így annál jogszerűbb birtokosa lehessen a koronának.

Báthory Lengyelországban nagy dicsőséget szerzett a magyar névnek. Bölcsességgel, eszélyességgel uralkodott a lengyel nemzeten, fényhez, hatalomhoz juttatta az országot. Megvédte a küllellenségtől, s erősítette, gyarapította a határokon belül. A lengyel história mint legnagyobb uralkodónak örökíti meg nevét s ilyen módon fejezték ki iránta való csodálatukat: „Vagy soha ne született volna, vagy ha született: örökké élne.“

Báthory István folyvást összeköttetésben állott Erdéllyel, hol a testvére, Kristóf, volt a fejedelem. Egyre-másra jöttek a követek, s a lengyel udvar fele részben magyarokból állott. Számos érdemes magyar ember élt oda-künn a király mellett, többen közülük egészen lengyelekké is lettek, s úgy intézik a nagy királlyal együtt új hazájuk sorsát.

És jól intézték! A lengyeleknek nem volt okuk irigykedni a magyarokra, mert azok javukat akarták, s ha kellett életüket is áldozták az ő ügyükért.

Volt rá alkalom elég. Az orosz már akkor kezdett erőre jutni s bele avatkozott Európa sorsának intézésébe. Első terve volt Lengyelország megtörése. De itt emberére akadt a

nagy Báthory Istvánban, ki hőshöz méltó elszántsággal forgatta mindig a kardot új hazája érdekében.

Legfényesebb győzelmeit az oroszok ellen vívott három esztendeig tartó hadjáratban (1579—81) aratta, midőn a gögös „Rettenetes“ Iván cár hadait megsemmisítette, várait egymásután elfoglalta, s egy tartomány visszacszerzésével gazdagította és növelte országát.

Tíz esztendeig viselte Báthory a lengyel koronát, 1586-ban december 12-én hunyt el; halálát két ország siratta.

Attól kezdve Erdélyre is szomorú napok következtek.

Az ezredes szülei.

A hétéves háborúnak egyik legeszesebb és legvitézesebb vezére volt Kurzhagen ezredes. A háboru végeztével, érdemrendekkel elborítva, éppen abba a kis városba kellett bevonulnia csapata élén, amelyben a szülei laktak. A város lakossága persze összegyűlt, hogy lássa a bevonulást. A nézők között ott voltak Kurzhagen öreg szülei is, egyszerű földmives emberek. Amint az ezredes megpillantotta őket, gyorsan leszállt lováról és az egész város előtt, örömkönyvek között ölelte magához szegény szüleit. Aztán házába vezette őket és az ebédre meghívott előkelő társaság között is maga mellé ültette őket az asztalnál. Mikor pedig az egyik tiszt valami gunyos megjegyzést tett erre, akkor Kurzhagen így felelt:

— Hogyné tanusítanék hálás tiszteletet életem legelső jóltevői iránt? Mielőtt a király ezredese lettem, előbb az ő gyermekük voltam.

Mikor egyszer egy tábornok jelentette be látogatását az ezredesnél, a szülők megkérték fiukat, hogy ez egyszer ne kelljen vele ebédelniök az asztalnál. De a tábornok nem ült asztalhoz, mig meg nem kérdezte: „Hát a szüleid hol vannak, Kurzhagen?“ És ő maga vezette be és ültette őket maga mellé jobbról és balról az asztalhoz és barátságosan beszélgetett velük. Később fölállt és poharát emelte az öregekre ilyen szavakkal:

— Uraim, ürítem poharamat ezeknek a derék szülőknek egészségére, akiknek derék

nekünk példát mutatott arra, hogy egy kis fiu többet ér, mint egy büszke ezredes.

A király is hallott róla, hogy Kurzhagen annyire szereti a szüleit. Egyszer meghívta királyi asztalához és hogy próbára tegye, a vendégsereg előtt megkérdezte tőle:

— Mondja csak ezredes ur, voltaképpen mely családból származik ön? Kik az ön szülei?

Kurzhagen cseppet sem jött zavarba, bátran felelte:

— Felség, én egy parasztkunyhóból származom. Szüleim egyszerű földmives emberek, kikkel én megosztom azt a szerencsét és jókét, melyet Felségednek köszönhetek.

— Nagyon helyes, — felelte a király fölhívulva, — aki szüleit tiszteli, az maga is tiszteltre méltó ember.

Szorgalom és takarékoság a méheknél.

Mindenki tudja, hogy a méh a legszorgalmasabb és legtakarékosabb állatok közé tartozik. Ezért is szokták a szorgalom és takarékoság mintaképeül emlegetni. A következőkben a méh szorgalmáról és takarékoságáról mondunk el néhány érdekes dolgot.

A dolgozó méhecske óriási munkát végez. Naponta 6—10 nagyobb utat tesz meg és 40—80 virágot keres fel. Egy méh naponta tizenhatod gramm mézet gyűjt. 30 ezer méh egy nap alatt legalább 1 millió virágot látogat meg és 1 kiló mézet gyűjt össze. Egy kiló méz befogadásához 3 ezer sejt szükséges. Háromezer sejtet egyetlen méh három esztendő alatt feltöltene meg mézzel.

A méhek a munkát ésszerűen osztják be. A helyes munkabeosztásnak nagy szerep jut

a munka gyors és jó elvégzésénél. Így van ez az emberi munkánál is. Nemrégiben olvastam arról, hogy a konyhabutorok, edények, kályhák helyes elrendezésével a háziasszony milyen óriási munkát takaríthat meg.

Ha például az asszony naponta csak 1 órát takarít meg a munka és munkaeszközeinek ésszerű elrendezésével, ez tíz esztendő alatt ha napi 10 órai házi foglalatosságot tételezünk fel, egy megtakarított évet jelent. A megtakarított ut is kitchet 10 év alatt több ezer kilométert.

És most lássuk a méheket! Ha egyáltalában lehetséges volna, hogy egyetlen méh 1 kiló mézet összegyűjthessen, ehhez 120 ezer kilométernyi utat kellene virágról-virágra szállva berepülnie! Ez az ut a méhek ezrei által megtett utból ki is kerül!

Vagyis minden kiló méz 120 ezer kilométeres utszakasz berepülése után gyűl össze. Mit sem von le ennek az értékéből az, hogy azt az utat nem egy méh tette meg. 120 ezer kilométer a Föld területének háromszoros távolsága! Bizony, ha a méhek nem gazdálkodnának helyesen a térrel és idővel, nem telnének meg a lépek olyan hamar mézzel, mint azt minden méhész bámulva tapasztalhatta.

Ez egyben azt is igazolja, hogy a méhek a szorgalom és takarékoság mellett össze is tartanak. Ha nem dolgoznának együttesen és összetartóan, hanem önző módon, hamarosan éhen pusztulnának. A méhállam példájából az ember három dolgot tanulhat meg: *szorgalom, takarékoság és önzetlenség* képezik a jó és tökéletes munka alapját! *Szorgalom, takarékoság és önzetlenség* nélkül az emberi társadalom is rövidesen megsemmisülne, vagy visszacsúlyedne arra a fokra, ahol az alacsony rendű állatok vannak.

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„Minerva Biztosító“ R.-T.

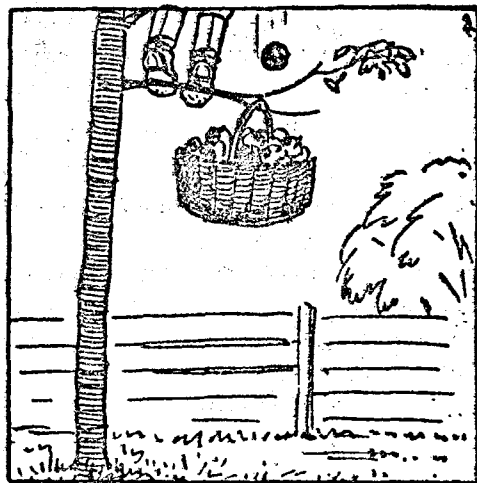
tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni

ÁRONKA SZÜRETEL.

1

Marosszéki piros párizs,
Szüretelni lehel már is.
Áronkának kedve szottyan,
Fára mászik ő legollan.
Egy fiatal ágra áll,
És kezében egy kosár.
Szólt az apja, ki figyelte:
„Vékony az ág, nem bír el te!”

3

Várni nem is kell reggelig,
A kosár már szépen telik,
Hiány nincs itt semmi jóban,
Csak az ág van hajladóban:
Derekán áll a legény,
A kosár meg a hegyén.
Áronnak ha esze lenne,
Vehetné ezt figyelembe.

2.

2
Se lát, se hall Áronka már,
Meg sem érti a kis számár.
Ág derekán kajladozik,
Fiatal ág hajladozik,
Kosarát is ép ide
Rakta az ág végibe,
S a sok almát kedvvel tell
A kosárba szüretelti.

4

De nincs esze Áronkának,
S a baj ép ez áron támad:
Gyermek, alma pottyán... Hű, be
Keserves a sonnyadt fűbel
„Ládd Áron, szólt az apa,
— Ki most arra szalada —
Sokra nő a sok, sok kicsi,
Igy jár, aki el nem hiszi;
S ki csak egy teherrel halad,
Letörik a kettős alatt...”

Mátyás diák.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Félhetünk-e az orosz búzától?

Az egész világ gaborapiacain idegességet keltett ki az a hír, hogy az oroszok nagy mennyiségű gaborát helyeztek el a világpiacra, még pedig olyan alacsony árban, amilyen ma egyetlen gaboratermelő ország sem tudja árulni a gaborát.

Amint a közgazdasági újságok írják, az oroszok a gabona ilyen módon való árulásáért „dumping“-ot (olv. dömping) követtek el. Ez azt jelenti, hogy az oroszok a gabonát olcsóbban adják annál az összegnél, mint amibe nekik került a gabona temelése. Vagyis tehát fel, hogy az orosz buza mázsájának termelési költsége 500 lej. Az oroszok azonban a búzát, mondjuk 300 lejért bocsátják áruba, azaz a kereskedelmi eljárást nevezik dömpingnek.

Természetes dolog, hogy a gazdasági élet szabályaival ennyire homlokegyenest ellenkező eljárást jóra nem vezethet. Ennek csakhamar súlyos kárát fogja látni Oroszország. Eddig ugyan szenvednek Oroszország eljárási miatt az európai gaboratermelő országok, de az ottani mindenféle megocsult a gabona. Ez azonban csak átmeneti jelenség, mert az árat természetesen folyamatok irányítják és nem az oroszok.

Az orosz eljárást az erőszak diktálta. Oroszország vezetősége nem törődik azzal, hogy az oroszok százai éheznek és kenyérgyegyre vásárolják a kenyeret, az sem fáj, az orosz kormány, hogy Oroszország távolabbi részein éhen pusztulnak az emberek. A polgári társadalmon akartak a dumpinggel a szovjet urai ütni, de elfelejtették, hogy ennek reájuk nézve is veszedelmes kihatásai lesznek.

Oroszországnak sikerült egyelőre a világpiacra a gabonaárakat csökkentenie. Ezzel elégedetlenséget akart szítani a világ földművelői között. Ez a terve azonban nem fog tartósan sikerülni, mert mindenki tisztában van azzal, hogy az orosz szándék a mostani társadalmi és tulajdon rendet olyanná akarja átalakítani, amely mellett éhen halhat az ember.

A fennálló kereskedelmi törvényeket nem lehet egyik napról a másikra gyökerestől felfordítani.

Az orosz búzától tehát nem kell félnünk. Néhány hónap alatt magától elsimul az orosz buza által okozott izgalom. Igaz, hogy mi is megszenvedtünk érte, de az igazi áldozat az lesz, aki kitervezte. „Aki másnak vermet ás, maga esik bele!” — ez a közmondás bizonyosan be fog teljesedni Oroszországon!

Gazdasági kiállítás lesz Szamosújváron. A dési Gazdasági Kiállítás október 12. és 13-án Szamosújváron gazdasági kiállítást rendez. A kiállításra dr. Endre titkárnál lehet jelentkezni.

Ápoljuk a lucernásokat és lóheréseket! A lucernások és lóherék gondozásával minden gazdának foglalkoznia kell már az őszején. Hiszen a fiatal lucerna és lóherés gyakran nem úgy fejlődik, amint azt szeretnők. Míg a lóherét lóheremaggal nem vetjük felül, addig a lucernát szép siker reményében

segíthetünk lucernamag felülvetésével. Az ilyen lucernát enyhén meg kell szeptemberben fogsolni és lucernamaggal felülvetni. A felülvetés révén a következő tavasszal csaknem kivétel nélkül zárt lesz az állomány. Már az öregedő lucernást nem tanácsos lucernamag felülvetésével süríteni, mert az rendszeren annyira gyomos, földje annyira tömődött, hogy nem volna a munkából sok köszönet. A drága lucernamag nem is érvényesülhetne eléggé, hiszen az ilyen öregedő lucernás, mielőtt a közéje került növedék

igazán erőre kaphatna, ami az említett okok miatt ritkaságszámba megy, amugy is feltérésre van már ítélve. Az öregedő lucernásra tehát a lucernásnál rövidebb életű és élelmesebb növény magját kell felülszórni. Legjobban megfelel erre a célra az olaszperje.

Ez annyira élelmes és olyan gyorsan fejlődő két éves fű, hogy még talán akkor is, ha ősszel egy kicsit megkésve vetjük, tavaszra úgy megerősödik, mintha már az előző tavasszal került volna a földbe. Ha magjából kat. holdanként szükség

szerint 10—20 kg.-ot vetünk, kitölti a ritkuló lucernás összes hézagát, sőt a sűrű foltokba is befészkel magát és azok termését is fokozza. Nemesak a lucernásba, hanem a süritésre szoruló lóherébe is kiváló eredménnyel vehető. A siker azonban csak úgy biztos, ha könnyen felvehető foszforsavban nincs hiány. Ha az előző esztendőben nem láttuk volna bőven el a lucernát, illetve lóherét műtrágyával, a felülvetés előtt feltétlenül trágyázzuk meg. Így a felülvetés nyomán kiváló, bőségesen termő takarmányosunk lesz, aminek termése zölden is aggodalom nélkül etethető, mert az olaszperje mérsékli a lucerna és lóhere felfuvió hatását. Szénává is kisebb veszteséggel szárítható, mint az említett pillangósok, mert az olaszperje csökkenti azok levélpergését.

Elszaporodtak Erdélyben a mezei egerek. Erdély területén mindenféle elszaporodtak a mezei egerek. Különösen a háromszékmegyei gazdák panaszkodnak az egerek kártétele miatt. Ha az időjárás továbbra is ilyen kedvező marad az egerek szaporodására nézve, az őszi vetések a legnagyobb veszedelemben forognak.

„Porzol“ kísérletünk.

„Porzol“-kíséreltre jelentkező előfizetőink névsorát megküldöttük a Chinoin-gyárnak, hogy a kísérletre szolgáló „Porzol“-t szétküldje.

Tavaly lefolytatott „Porzol“-kíséreltünkre vonatkozólag újabban a következő jelentések érkeztek be:

Frank Dénes Kolozskaráról jelenti, hogy a „Porzol“-al pácolt buzában nem volt üszög és sokkal szebb volt, mint a rézgáliccal pácolt buza. Levele végén köszönetét fejezi ki a szerkesztőségnek a hasznos tanács-

ért és mindenkinek ajánlja a „Porzol“ használatát.

Küküllőszéplakról Bordi Sándor azt írja, hogy a porzolózott buza ősszel nagyon szépen kelt és bokrosodott. Kalásza szebb lett, mint a rézgáliccal pácolt buzáé és teljesen üszögmentes volt.

Strádál Géza Komlódról írja, hogy a „Porzol“ kitünően bevált üszög ellen. Strádál Géza beszámol arról a tapasztalatáról, hogy a „Porzol“-al kezelt buzában kevesebb gyom volt, mint a rézgáliccal pácolt buzában. Különösen kiemeli, hogy a csormolya ellen bizonyult kitünőszernek. (Szerk. megjegyzése: A gyommentesség és a csormolya kipusztulása a „Porzol“-nak nem közvetlen, hanem közvetett hatásaképpen jelentkezett. A „Porzol“-al kezelt vetőmag ugyanis erőteljesebb, fiatal buza növénykéket eredményezett és ezek hamar felkapva, elnyomták a gyomnövényeket.)

Máthé Sándor ny. unit. kántor Bágyonból azt jelenti, hogy a „Porzol“-al kezelt buzája teljesen üszögmentes volt, a szomszéd rézgáliccal pácolt buzájában pedig nagyon sok üszög volt. Máthé Sándor mellékeli leveléhez Háver Zsigmond bágyoni gépész bizonyítványát, aki igazolja, hogy Máthé Sándor bu-

zája 14 mázsát adott holdanként és nagyon szép volt. Háver Zsigmond ezt a nagy terméshozamot, amely Bágyonban páratlanul áll, a „Porzol“ jólékony hatásának tulajdonítja.

Alkinek a gyomra fáj, bélmozgása megrekedt, mája meggyobbodott, étvágya nincs, emésztése elgyengül, nyelve fehéres-sárga, annál naponta egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF“ keserűviz rendbehozza az emésztést és jó közérzetet teremt. A forró égőv országokban észlelt orvosi tapasztalatok dicsérik a FERENC JÓZSEF viz hatását, különösen a vérhasnál és olyan gyomorbetegségek esetén, melyek a váltólázzal együtt lépnek fel. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Ingyen + utódom szőlőbirtokny és gyümölcs

árjegyzékem mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz — A szőlő érdekében megvegyen addig olvassa vagy bármilyen fajta vesszőt meg nem olvassa szőlészeti útmutatómat.

Cím:

SZÜCS J. szőlőtelepe
Diosig—Bihardioszeg.
Jud. Bihar.

Olvassa az ELLENZÉK-et,

mert a legmegbízhatóbb és legfrissebb anyagok a legkiválóbb újságírók feldolgozásában hozza

Hirdessen az ELLENZÉK-ben,

mert ezt a lapot minden komoly vevő és eladó mindennap olvassa.

Vásároljon az ELLENZÉK

Könyv- és Zeneműosztályánál, mert a világon bárhol megjelenő könyvet, zeneművet és folyóiratot azonnal és a legolcsóbban szállít.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj—Kolozsvár, Strada Universităţii (Egyetem-utca) 8. sz.

Könyv- és Zeneműkereskedés:

Cluj—Kolozsvár, Piaţa Unirii (Főter) 9. sz.

MULATTATÓ

AZ ÚJ KENYÉR.

Milyen oszló, milyen foszló,
Dícsóhátú, szép, pirosló,
Illatos, lágy, hófehér
Az új, szent magyar kenyér!

Milyen ropogós a héja,
Kívánatos a karéja!
S mily beszédes, mily szelíd,
Mikor frissen felszelik!

Lisztjét édesapám hozta,
Anyám keze dagasztotta,
Tán azért oly szépszinű,
Kalácsnál is jobbízű!

Tán azért száll — hogyha látom —
Ég felé az imádságom:
Ó édes, jó Istenünk!
Mindig ilyet adj nekünk!

Vályi Nagy Géza.

Nyúlvadászat.

Március elseje volt. A nagy természet
szunyókált s erdő, mező tavaszról ál-
mat.

A gazda nagy karos-székében az ablak-
t és pipázott. Künn ólmos eső esett. Jég-
mal borította be a mezőt s a lombtalan

Szuhay, az öreg béres, bement a szobába.
Rgett-ümmögött, mint afféle vén ember.
Rakott a kályhára.

A fa eleinte csak sirt, pattogott: veszeke-
a tűzhalálak. De aztán meggyulladt s
duruzsolással égett.

— Öreg, — szólalt a gazda a béreshez
mos eső esik. Mi lesz a kis nyulakkal,
az idén jöttek napvilágra? Mind el-
álnak.

— Az még csak hagyján! — dörmögi az
Szuhay. — De mi lesz a gyümölcsesel? A
mind megvakulnak.

ann pedig az ólmos eső mindegyre esett
orkodó égből.

A gazda ebéd után odaszól megint a bé-

— Öreg, vegyen kend csizmát, subát, mert
kimegyünk!

— Hová? — iszonyodik el Szuhay. — Hi-
szen még a kutyát is kár kiverni ilyen cudar
időben!

— Jó, — mondja neheztelve a gazda, —
kend csak maradjon. Kimegyek én magam is.
Csak adjon egy abrakos tarisznyát!

— Abrakostarisznyát? Aztán minék? —
szólt szégyenkezve az öreg béres.

Öt perc múlva már künn baktatnak az
ugaron. Elül a gazda bekecsben, görbe botjára
támaszkodva. Utána Holló, a gazda félszemű
vizsla-kutyája, végül meg Szuhay subában s
abrakostarisznyával.

A dombon megállnak. A gazda megma-
gyarázza Hollónak, hogy szedje össze az ólmos
esőben meggémberedett kis nyulakat.

Holló térül-fordul s hordja az ökölnyi
nyulaeskákat.

Az öreg Szuhay a tarisznyába dugdossa
öket. A tarisznyát meg betakarja a subával.

Estig vesződnék a zimankóban. Az öreg
béres mindig hazaszalad, mikor megtelik a ta-
risznya nyullal. Vagy harminc kis nyulat szed-
tek így össze. Tele lett velük a zaboskamra.

Ettől kezdve a gazda, az öreg béres s a
vén Holló reggeltől estig a zaboskamrában ta-
nyáztak. Kályhát állítottak be. Fűtöttek, pi-
pázgattak. Holló meg a kályha mellett feküdt.

A gazda sokszor belenyult a zabosládába.
Egy-egy marékkal odaszórt a nyulaknak. A
kis nyulak eddegéltek, játszottak, hancuroztak,
átugrálták az öreg Hollót. Felugráltak a gazda
és az öreg béres ölébe is. Estefelé három-négy
a gazda kabátja alá bujt és ott elszunyókált. A
többiek meg odalapultak Hollóhoz. Alábujták,
ráfeküdtek, mintha csak az anyjuk lett volna,

Igy mult el a tél. Aztán megjött a tavasz. Vele a fűszag, a vizivad, a seregély. Az emberek szántottak. Kapálták a szőlőt. Metszettek. A fű kizöldült, a vetés zsendült. A nyulakat el kellett eresztetni.

— Menjete! — mondta nekik az öreg béres.

— És szaporodjatok — tette hozzá a gazda.

Beköszöntött az ősz. Ökörnyál uszott a levegőben. Az öreg Szuhay reggeltől-estig puskákat tisztogatott. A gazda történeteket készített. Holló meg nyugtalankodva járt-kelt a szobában. Vadászatra készültek.

Másnap aztán neki is indultak mind a hárman. Most Holló ment elül. Utána a gazda. Végül az öreg Szuhay a tarisznyával.

Egyszeresak megáll ám Holló.

— Aha, — szól az öreg béres — ott a nyul.

A gazda a puskát szorongatva megy a kutya felé. De a nyul csak nem ugrik. Odamegy a gazda egészen a kutyához. Hát — uram fia!

— a kutya egy nagy nyulat nézeget, a nyul meg a kutyát.

Ahogy a nyul meglátja a gazdát, örömben nagyot ugrik. Odasimul hozzá. Két első lábával nekitámaszkodik a csizmájának s úgy néz föl rá.

Nemsokára odaérkezik az öreg Szuhay is akkor meg vele komázik a nyul.

— Gyerünk odább! — mondja a gazda zavartan. — Ezt mi neveltük zabon. Ránk ismert.

Ahogy mennének tovább, még három nyul szalad oda. A répából is kijön vagy öt. A vadászok nem tudnak szabadulni tőlük. Akár merre fordulnak, a nyulak szemlátomást sokasodnak. Csakugy hemzsegnek körülöttük.

— Vigyázzon kend, öreg, — mondja a gazda — valahogyan el ne tapossa őket!

Hazafelé indulnak. De a nyulak mindennél is inkább csak utánuk mennek. Még a tanyából alig tudják visszakergetni őket.

Szalay László

Apróságok * Adomák

Különös ember.

Amerika Los Banos városában él John Lee kínai munkás. A kínai most töltötte be 115-ik életévét. Lee egész életében teljesen ingyen dolgozott mindenkinek, csupán ételmelet és ruházatot fogadott el munkabér fejében. Ebben is nagyon szerény volt. Rendkívül keveset evett, egy kalapot 20 évig hordott, egy pár cipőt 15 évig viselt. A derék kínai ma is jó egészségben él.

Uzód-sziget.

Nem csak a mesében, hanem a valóságban is van uszó sziget! Az Egyesült Államok Heinrich nevű taván a part mellett összegyűlt uszadék fát növények lepték el. Idők folyamán kis erdő nőtt a farakás tetején. A farakást a hullámok elszakították a parttól és most

mint kis sziget uszkál a tó tükörén. A növények gyökerei úgy összefonódtak a fatörzseket, hogy a legnagyobb vihar sem tudja azokat szétszakítani.

Mindenképen baj.

— A feleségem, ha éjszaka valami zajt hall, mindég felkölt. mert attól fél, hogy betörők járnak a házban.

— Világosítsa fel, hogy a betörők nem szoktak zajt ütni.

— A multkoriban felvilágosítottam erről, akkor meg azért költött fel, mert nem hallott zajt!

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadást fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek levelet, könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még költségesen a levél portódíj is beküldendő. Csak azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van a levél. Lesóványodott, erőtlen, vérszegény, tüdőbajos betegek részére áldás a Grasin erősítőszert. A lapunk hátlapján levő hirdetésünkre felhívjuk figyelmét.

K. L. Ha nyugdíjjárulékot fizetett, nyugdíjra jogosult. Igényelje a szolgálatát, a nyugdíj fizetését s éppen úgy szerelje be a kérvényét, mint a többi nyugdíjigénylők. A kérvény a felelős hatóság útján adandó be.

Sz. S. Sajnos, nem ismerjük az ügyét, forduljon talán a közelebbi laphoz, ott ismerik a kérvény teljes egészében.

Gazdák Takarékpénztára Rt.

Cluj-Kolozsvár, Gal. Victoriei 33 (Ref. Thzol.)

Telefon 119 sz.

Takarék betéteket a legelőnyösebben kamatoztat.
Váltakölcsonóket folyósít.

Sz. K. Szinévdrálja. A földi-
za cefre akkor van kiejtve,
megízelve semmi édességet
lehet érezni. Általában annyi
alatt erjed ki, mint a szilva-
ce. Ugyanigy kell főzni, mint
szilvacefrét. Feltétlenül legyen
szarószervezete az üstnek, mert
gen üstben nem ég oda. Az
főzje ugyanaz, mint a szilvapá-
kának, tessék megérdeklődni
adófőnökségnél (percepia) v.
községi adóügynöknél (agent).

I. F. Igényt tarthat arra, hogy
betegsegélyző kifizesse Önnek
az összeget, mely a harmad-
százy kórházi költségnek felel
és ha családja van, a fél táp-
pózt. Kérnie kell tehát a kór-
háztól egy kiutalási igazolványt,
községi előjáráságtól pedig
olyant, melyben igazolják,
hogy családja van. E két iratot
mossa be a pénztárnál s ha ké-
résének nem tennének eleget, fe-
bbezzen.

K. F. Forduljon kéressel ahhoz
sorozó bizottsághoz (Cercu-
luz), mely a fiát a bevonulás
előtt nyilvántartotta. Hivatkoz-
zék arra, hogy „schimbás“ szol-
galmi költségei meghaladják
anyagi képességeit s kérje, hogy
hát helyezék át más kategóriá-
ba. Ebben az esetben fia két évig
szolgálni, természetesen be-
támitva azt az időt, amelyet már
addig, mint schimbás szolgált.

B. L. Kérjék el a jegyző uralól
vonatkozó határozatot és írják
le. Annak megtekintése után szí-
vesen adunk felvilágosítást.

Szerkesztői üzenetek

Mind jobban és jobban köze-
dik az idő az ingyenes és díszes
nyomnaptárunk megjelenéséhez.
Eg nem késő, mert ha siet a hát-
léka beküldésével, még kara-
ny előtt megkapja a naptárt.
Minden hátrálékosnak küldtünk
egy küldünk egy kitöltött posta-
levél s ezzel a pénzt fel is
adni. Várjuk tehát a szürke
levélvonalak visszaküldését.

Továbbá ismételtten felkérjük
hivatkozásunkat, hogy a címválto-
zás bejelentésével mindig közöl-
jék volt lakás címüket is,

mert ezzel nemcsak munkánkat
könnyítik meg, hanem ezáltal a
lapot is hamarabb irányíthatjuk
a megadott új címre.

Cz. J. Szkrind, T. J. Nagyajta,
K. F. Marosnagyak, G. J. Ma-
gyarózd, B. Zs. Alsóhomoród, K.
R. Brassó, V. B. Érköbölkut, K.
J. Nagytalmács, B. Z. Dés.

Itt felsoroltak az új előfize-
tőkért lelkes és önzetlen támoga-
tásukért fogadják mély tisztele-
tüntek, hálánkat és köszönetün-
ket. Bizalommal kérjük és vár-
juk további eredményes támoga-
tásukat.

I. M. Vadász. Levelét válasza-
dás végett áttettük a Magyar
Földhitelintézet vezetőségéhez.

N. G. Az „Obsitos“ c. költe-
ményt Paulini—Harsányi—Ko-
dály „Háry János kalandzásai“
címen átdolgozták szindarabnak.
Ez a könyv megrendelhető nálunk
s ára kottával együtt 110 lej és
a portóköltség.

A következő befolyt pénzeket
nyugtázzuk: K. A. A. Szalacs 224.
sz. 170 (r. 1930 dec. 31-ig), K. A.
Simonyifalva 160, T. Gy. Asszony-
vásár 175, H. N. B. Paptamási 175,
R. J. Élesd 170, G. I. Karcfalva
175, T. P. Csikménáság 175, N. J.
Berettyószéplak 175, Sz. A. Seps-
szentgyörgy 160, Id. Ü. S. Kökö-
s 175, V. J. Miklósvár 175, Ifj. D. L.
Nagyajta 175, G. E. Kézdiszent-
kereszt 175, B. A. Kovászna 345,
B. A. Vulkán 95, L. O. Kőrösbá-
nya 175, Id. Sz. S. Marosugra 175,
Hangya Kalotaszentkirály 175, H.
E. Mezőszentmihály 345, O. M.
Mezősámsod 100, B. D. Nagy-
enyed 70, S. P. Amac 170, K. S.
Amac 170, B. S. Amac 170, L.
A-né Amac 170, S. G. Amac 170,
K. B. Alvine 170, M. L. Nagy-
enyed 175, R. S. Margitta 175, H.
J. Drágeséka 170, N. K. Margitta
170, Sz. A. Margitta 170, P. A.
Zsögöd 175, Cs. I. Ditró 140, A. K.
Zsögöd 175, G. R. Osinka 175, T.
E. Kurtapatak 175, V. F. Illye-
falva 175, A. B. Zágon 170, B. B.
Orbaitelek 175, Sz. J. Örvénd 175,
K. M. Berettyószéplak 175, V. I.
Bodófalva 175, Sz. I. Izgár 175, B.
G. Magyarkályán 145, K. J. Ma-
gyarbikal 175, M. Gy. J. Bonchida
175, V. L. Mezőménés 163, V. F.
Mezőménés 175, M. S. Mezőkül-
pény 130, D. J. Magyardellő 95 L.

Apróhirdetések

Apróhirdetések tarifája: Min-
den szó 5, vastagabb betűvel 10
lej. Legkisebb hirdetés 60 lej. Al-
lást keresők részére 20 szóig 50
lej. Előfizetőknek minden szó 4,
vastagabb betűvel 8 lej. Az apró-
hirdetési díj előre beküldendő.

Allást keresek! Mezőgazdaság-
ban 16 évig voltam, egyuttal a
kereskedést is folytattam,
gazdaságot önállóan kezeltem,
valamint szarvasmarhák és ser-
tések tenyésztésében teljes gya-
korlattal bírok. Cím a kiadóban.

Hollandiai gyönyörű télen vi-
rágzó Jácintgumókat, tulipánto-
kat, krokuszgumókat és sok más-
féle virággumót, cserépvirágo-
kat, ősszel ültetendő palántákat
jutányos áron szállítok. Arjegy-
zék díjtalan. Gáspár műkertész,
Hoghiz-Olthéviz.

A szerkesztésért felel:

GYALLAY DOMOKOS.

„Transsylvania“ Bank RT

Cluj-Kolozsvár.

Fiókiintézetek:

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosúvár,
Maroshéviz,
Ditró,
Mócs
Gyergyószentmiklós,
Csikszereda,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Kirendeltségei:

Aranyosgyéres,

Elfogadbetéteket, leszámítol
váltókat és bárhova
teljesít átutalásokat,
meghitelezéseket.

Ha valahonnan
árut rendel, kérjük a lapunkban
olvasott hirdetésre hivatkozni!

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (Főter)

9.

Fióktintézetek:

Dej-Dés, Beclean-Bethlen,
Cehul-Silvaniei-Szilágyceh
Jibou-Zsibó, Zălau-Zilah.

Affiliált intézetek:

A Nagenyedi Kisegítő Tak.-pénztár
R.-T. Aiud-Nagenyed és ennek
Uioara-Marosujvári fióktintézete. —

Saját tőkék:

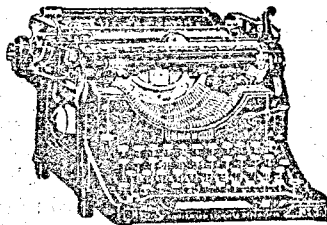
60.000.000 Lei.

Foglalkozik a banküzlet minden
ágazatával. Átutalásokat bel- és
külföldre legelőnyösebben
és legpontosabban eszközöl. —

Engedélyezett devizahely.

Írógépek

Smith Premier Nr. 60. Remington,
Underwood és Corona író-
gépek gyári árban kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német
írógép és sokszorosító kellekek-
ből. Speciális javítóműhely az
összes rendszerű gépek részére.
Használt írógépekből nagy raktár.

KÖRMENDY MIHALY

Cluj-Kolozsvár,

Str. Reg. Maria (v. Deák F.-u.) 25.
Telefon 9-51. — Telefon 9-51

Gyümölcsfák,
Diszfák,
Diszcserjék,
Rózsák,
Szőlőoltványok

legutánosabb beszerzési forrása a

Dr. gr. Bethen László
gazdasága

faiskolája és szőlőoltvány telepe.

Reteag-Retteg (Jud. Someș)

Árjegyzék kívánatra ingyen!

Rolozavári

**Takarékpénztár és
Hitelbank Részv.-Társ.**

Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főter) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett
fogad el és rendszerint fel-
mondás nélkül fizet vissza. —
Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Diciosánmartin-
Dicsőszentmárton, Alba-Julia-
Gyulafehérvár, Targu-Murás-
Marosvásárhely, Oradea-Nagy-
várad és Timișoara-Femesvár.

Saját tőkái 143 millió lei.

Affiliált intézetei:
Tordaaranyos várm. Tak.-pénztár
Rt. Turda-Torda, Alsófehérvárm.
Gazdasági Bank és Tak.-pénztár
Rt. Aiud-Nagenyed, Udvarhely-
megyei Tak.-pénztár Odorhei-
Székelyudvarhely és Crisur-
Székelykeresztur, Szászrégen-
vidéki Tak.-pénztár Rt. Reghin-
Szászrégen, Népbank Rt. Huedin-
Bánffyhad és Szamosujvári
Hitelbank Rt. Gherla-Sz.-ujvár.

Minden bankügyletet
a legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasut mellett.

A „MINERVA” legújabb könyvei:

Pásztortűz könyvtára:

16 sz. Kovács László: Történet a férfiről. Füzve	80 — lej.
Kötve	120 — lej.
17 sz. Nikodémusz Károly: Jó asszony volt a
kománé. Füzve 80 lej. Kötve	120 — lej.

Magyar Nép könyvtára:

39 sz. Szondy György: Állatok, virágok	20 — lej.
40 sz. Második szavalókönyv	18 — lej.

Magyar Ifjúság könyvtára:

11 sz. Csűrös E.: Fű kizöldül ő sirhanton (novella)	20 — lej.

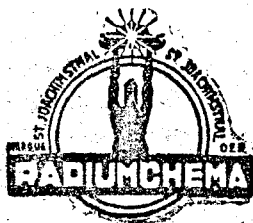
A pénzelőzetes beküldése után portómentesen küldi a Minerva
könyvesboltja Cluj-Kvár Str. Reg. Maria (Deák Ferenc-u.) 1 sz.

Lesóványodott, erőtlen,
vérszegény, tüdőbajos
betegek részére áldás a

„GRASIN“

erőtápszer. — Étvágy ja-
vító, erősítő, vérképző
hatása szembetűnő.

Kapható: gyógyszerárakban és Dr. Nagy Árpád gyógyszerárakban
Cluj-Kolozsvár, Calea Moșilor — Egy doboz 120 lei. Postán küldve
135 lei. Egy teljes kurához 5 doboz 600 lei bermentve. Utánvetel.
Használati utasítás minden dobozhoz mellékelve.

Ha Ön ízületi- (rheuma, köszvény, ischiás,
ízületi gyulladások stb.)

Ideg- (Neurasthenia, neuralgia, migrén, ide-
ges szív és gyomor stb.)

Anyagcsere- (érelmeszesedés, korai örege-
dés, női bajok, vese, epe, lép, máj stb.) és

Egyéb bántalmaitól (asthma, tüdő, bénulás,
gennyes, gyulladásos és tuberkulitikus
folyamatok stb.)

meg akar szabadulni

vegyen valódi St. JOACHIMSTHALI rádiumot tartalmazó

„RADIUMCHEMA“ - t

A „Radiumchemia“ egy gyógypárnácska (kompresszor). E házi-
szert a cseh állami Rádiumművek garantált rádiumtartalommal
állítják elő. Használata egyszerű, általában a fájdalmas test-
részre teendő és állandó rádiumbesugárzással (emanáció) gyógyít.
Óvakodjunk silány és olcsó utánpótlásoktól. — Beszerezheti és
ingyenes prospektust kaphat a romániai igazgatóságnál:
Révész Ignác Arad, Strada Consistorului 31. szám.

Aranyosgyéresi Agyagipar R.-T.

Ajánlja elsőrangú földgázzal
égetett hornyolt és hódfarku

tetőcserepét,

normál és németmértű

fali és kuttégláját

valamint elsőrendű különböző
méretben készült

alagcsöveit.

Cég és iroda: Turda—Torda.
Telefon szám: 107.

„MAGYAR NÉP“-et terjeszteli,
— magyar kötelesség! —

Gazdák!

Az idejű termés talajotoknak ismét sok tápanyagát vonta el. Ezen tápanyagok legfontosabbika a

F O S Z F O R S A V

melynek a talajban való mennyisége határozza meg a termés nagyságát.

Hatása a gabonaneműeknél:

- az egyenletes kelésben,
 - az erőteljes bokrosodásban,
 - a szárnak erősödésében (a megdőlés megelőzésében)
 - a bő kalászképződésben,
 - a tökéletes magképződésben,
 - az érés sieltetésében.
- a termés fokozásában nyilvánul meg.

Ezért idejében kell a foszforsav pótlására gondolni!
Ezt elérjük, ha 16—18%-os könnyen oldódó

Szuperfoszfáttal

trágyázunk.

Alkalmazzunk holdanként 150 kilogrammot, mert
ez fokozza a mennyiséget, javítja a minőséget, biz-
tosítja a jövődelmezőséget!

Szerezzük be idejében szuperfoszfát szükségletünket!

Kapható:

„MARAȘEȘTI“

S. A. R. ptr. Industrii Chimice
București Cal. Victoriei 29. sz.

„PHŌNIX“

Fabrice de acid sulfuric și pruduse
chimice S. A. Baia Mare-Nagybánya

Szuperfoszfát és egyéb Műtrágyázást Terjesztő iroda, Cluj-Kolozsvár, Str. Avram Iancu
(volt Petőfi-utca) 3., Postafiók 90., és az összes gyári/képviselőknél.